

Revisionsplan för Nacka Kommun 2018

Fastställd 2018-03-09

Innehållsförteckning

1	Uppdrag och mål.....	3
1.1	Revisorernas uppdrag	3
1.2	Samordnad revision.....	4
1.3	Revisionens mål	4
1.4	Aktiviteter.....	4
2	Risk och väsentlighet	5
2.1	Revisionsinsatser och revisionsprojekt	5
2.1.1	Årlig granskning	5
2.2	Övergripande granskning av nämnder.....	6
2.3	Lekmannarevision i bolagen	11
2.4	Fördjupande granskningsprojekt och förstudier	11
2.4.1	Styrning, uppföljning och kontroll av LSS-verksamheten	11
2.4.2	Styrning, uppföljning och kontroll av äldreomsorgsverksamheten	12
2.4.3	Förebyggande korruptionsarbete kopplat till Nacka bygger stad	13
2.4.4	Pulsen Combine.....	13
2.4.5	Uppföljning av tidigare granskningar	13
2.5	Andra områden där revisorerna överväger att genomföra granskning.....	14
2.5.1	IT-områden/frågeställningar inom IT.....	14
2.5.2	Arbets- och företagsnämnden	14
2.5.3	Granskning av konsultanvändning.....	14
2.6	Redovisningsrevision.....	14
2.7	Ansvarsprovningen	16
3	Revisorernas särskilda granskning.....	17
3.1	Särskild granskning av styrelse och nämnder	17
4	Kompetensutveckling och nätverk	18
5	Kommunikation.....	18
6	Kansliservice.....	18

Revisionsplan 2018 för Nacka kommun

Kommunrevisorernas uppgifter följer av kommunallag, god revisionsred i kommunal verksamhet (såsom den definieras av SKL och Skyrev) och revisionsreglemente. Revisionen syftar ytterst till att ge kommunfullmäktige underlag till ansvarsprövning av nämnder, styrelser och enskilda förtroendevalda.

I denna revisionsplan redovisas planerade revisionsinsatser och projekt för år 2018. Inriktningen baseras på revisorernas risk- och väsentlighetsanalys. Beslut om förändrad inriktning i granskningen kan bli aktuell utifrån händelser i kommunen som inte kan förutses samt förändringar i omvärlden.

Revisionen består av de åtta förtroendevalda revisorerna och deras sakkunniga biträden. I Nacka kommun biträds revisorerna av Ernst & Young AB (EY).

1 Uppdrag och mål

1.1 Revisorernas uppdrag

Revisorerna prövar om:

- ◆ verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- ◆ räkenskaperna är rättvisande
- ◆ den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig

För att kunna ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning granskar revisorerna årligen all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser verksamhetsområden. Med all verksamhet avses styrelser och nämnders olika verksamheter som utförs inom deras verksamhetsområden såväl i egen regi som av externa utförare. Det avser också styrelser och nämnders aktiviteter och verksamheter på ett övergripande plan samt ur ett kommun-koncernperspektiv.

Granskningen av styrelser och nämnders styrning och interna kontroll är central, särskilt i situationer där organisation och utförandeformer varierar och förändras över tiden. Nacka kommun har dessutom en mycket stark tillväxt enligt planerna fram till 2030.

Delårsrapport och årsredovisning, inklusive den sammanställda redovisningen, granskas årligen. Revisorerna ska även bedöma om resultaten i delårsrapporten och årsredovisningen är förenliga med de mål fullmäktige beslutat om i budgeten och planen för ekonomin. Revisorerna ska skriftligen uttala sig om detta, dels i uttalande över delårsrapporten och dels i revisionsberättelsen.

Revisionen granskar också kommunens samlade verksamhet i förvaltning och bolag ur ett övergripande ägar- och styrperspektiv. Kommunstyrelsens uppsikt är av central betydelse i ägarstyrningen och förvaltningskontrollen och därmed också för revisorernas granskning.

Revisorernas bedömning lämnas i revisionsberättelsen och fortlöpande under året i revisionskrivelser.

1.2 Samordnad revision

Samordnad revision mellan kommunförvaltningen och dess bolag är ett viktigt instrument för ägarens, d v s kommunfullmäktiges, kontroll och uppföljning. Vid sidan av den revision som enligt Aktiebolagslagen görs av yrkesrevisorer i bolagen ska också de förtroendevalda revisorerna granska verksamheten. I den rollen är de förtroendevalda revisorerna lekmannarevisorer enligt aktiebolagslagens regelverk. Den samordnade revisionen ger förutsättningar att bedöma hur kommunen arbetar med ägarstyrning och förvaltningskontroll. Granskningen sker utifrån ett övergripande ägar-/ styrperspektiv där ägardirektiven utgör en väsentlig grund för granskningen.

Lekmannarevisorernas uppgift i de kommunala bolagen är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om anvisningar från årsstämman följts. Granskningen ska ske enligt god sed och resultera i en granskningsrapport med tillhörande granskningsredogörelse som presenteras för årsstämman via respektive bolags styrelse. Granskningsrapporten ska även fogas till revisionsberättelsen avseende Nacka kommun.

1.3 Revisionens mål

Revisionens övergripande mål är att verka för att fullmäktiges mål och uppdrag fullföljs. Insatserna ska präglas av en god dialog med kommunens politiska och administrativa ledning samt av en stödjande och förebyggande revisionsprocess.

Målen i granskningen är att:

- ◆ Genomföra revisionsinsatser med en hög kvalitet som bidrar till förbättringar och en ökad effektivitet i Nacka kommuns verksamhet.
- ◆ Använda de tilldelade resurserna så effektivt som möjligt.
- ◆ Leva upp till god revisionsmedvetenhet i kommunal verksamhet och till kommunallagens intentioner.

1.4 Aktiviteter

Aktiviteter för att uppnå målen:

- ◆ Kontinuerlig kommunikation med och avrapportering till kommunfullmäktiges presidium. Vid minst två tillfällen per år informeras hela kommunfullmäktige om revisionens arbete.
- ◆ Möten med styrelse/nämnder och tjänstemän som ett led i en öppen dialog och med syfte att revisionen ska verka stödjande och förebyggande.
- ◆ Löpande följa kommunens utveckling genom att ta del av lägesrapporter och prognoser för verksamhet och ekonomi.
- ◆ Genomföra fördjupande granskningar baserade på relevanta väsentlighets- och riskanalyser som grund för ansvarsprövningen, men som också är till nytta i nämndernas kontinuerliga förbättringsarbete.

2 Risk och väsentlighet

Grunden för uppdraget och den planerade revisionsinriktningen är en väsentlighets- och riskbedömning som revisorerna genomfört. Denna tar sin utgångspunkt i dels förändringar i omvärlden, dels den aktuella situationen i Nacka kommun och fullmäktiges mål/uppdrag. Iakttagelser från tidigare års revisionsgranskningar och revisionens möten med styrelse/ nämnder har beaktats.

Väsentlighets- och riskanalysen görs i samverkan mellan de förtroendevalda revisorerna och EY. De förtroendevalda revisorerna beslutar om vilka fördjupade granskningar som ska göras samt inriktning och omfattning av dessa. I sin bedömning har revisorerna beaktat riskernas väsentlighet och revisionsrisken, dvs. risken för att revisorerna gör felaktiga uttalanden i revisionsberättelsen eller inte förmår lyfta fram väsentliga förhållanden som har betydelse för ansvarsprövningen.

För att minska revisionsrisken inriktas insatserna på att granska verksamhetens styrning och ledning. I detta innefattas bland annat styrelsens/nämndens förmåga att hantera risker och förändrade/ökade åtaganden/behov i verksamheten samt styrning med syfte att uppnå en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning.

Till detta ska läggas att revisionen granskar på vilket sätt styrelse och nämnder tar ansvar för den politiska styrningen i förhållande till den verkställande förvaltningen/ tjänstemannaorganisationen. Granskningen avser även hur styrelser och nämnder säkerställer att beslut som fattas bygger på kvalitetssäkrat beslutsunderlag.

Kommunens omfattande investeringsplaner kräver väl utvecklade strategier, kontinuerligt uppdaterade riskanalyser och underbyggda beslutsunderlag. Bland annat gäller detta områdena planarbete, kompetensförsörjning och finansiering. Det ställer höga krav på kommunstyrelsen och de ansvariga nämnderna, gällande bland annat en god projekthantering, inbördes information och dialog, liksom information och dialog med olika aktörer i kommunen och med ett snabbt växande antal medborgare.

2.1 Revisionsinsatser och revisionsprojekt

Revisionen ska årligen granska all verksamhet. Den årliga granskningen sker genom såväl övergripande som grundläggande granskning samt fördjupade granskningar.

2.1.1 Årlig granskning

Den årliga granskningen bygger på en kombination av olika metoder och tillvägagångssätt för att granska verksamheten med syfte att bedöma om nämnder och styrelser har en tillfredsställande styrning och intern kontroll. Den genomförs genom att fortlöpande ta del av relevanta skriftliga dokument t.ex. mål- och styrdokument, protokoll och övriga handlingar samt genom möten med nämnder/verksamhet i samband med revisionsplanerade besök eller verksamhetsbesök (*övergripande granskning*).

1. Vidare granskas nämndernas interna kontroll, delårsbokslut och årsredovisning (*grundläggande granskning*). Därutöver genomförs *fördjupade granskningar* utifrån risk- och väsentlighetsbedömningen samt erfarenheterna från den övergripande och grundläggande granskningen. *Löpande granskning av grundläggande dokument*.

Utgångspunkten för granskningen är de mål och uppdrag som fullmäktige givit kommunstyrelse och nämnder. Granskningen ska ge svar på hur styrelsen/nämnder mottar, genomför och återredovisar mål och uppdrag.

Den årliga granskningen omfattar flera steg och genomförs löpande under revisionsåret med hjälp av:

2. *Årlig väsentlighets- och riskanalys*

- mål- och budgetdokument
- ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter och bokslut
- riktlinjer
- beslutsunderlag och protokoll
- beskrivning av internkontrollsystem
- beskrivning av redovisningssystem
- delegationsordning

3. *Kommunikation med den verksamhet som granskas i samband med:*

- genomförda granskningsinsatser
- särskilda överläggningar i samband med revisionens sammanträden

4. *Möten med nämnder/verksamhet genom:*

- Frågor och dialog med inbjudna företrädare från de nämnder/verksamheter som prioriteras under året.

5. *Granskning av delårsrapport, intern kontroll kopplat till räkenskaperna samt årsredovisning*

- Genomförs med utgångspunkt i en väsentlighets- och riskanalys.

6. *Bedömning om ansvarig nämnd/styrelse skapat förutsättningar för tillräcklig styrning och uppföljning samt om relevanta interkontrollsystem finns och fungerar tillfredsställande.*

2.2 Övergripande granskning av nämnder

Kommunallagens krav på årlig granskning av all verksamhet genomförs genom en dialog med företrädare för styrelse/nämnd och verksamheten. De revisionsfrågor som revisionen för dialog kring förbereds och översänds till berörd styrelse/nämnd innan mötena genomförs. Under 2018 planeras möten med bl.a.

- Kommunstyrelsen
- Valnämnden
- Äldrenämnden
- Socialnämnden
- Arbets- och företagsnämnden
- "Hearing" med Natur- och trafiknämnden

Vid mötena ställs ett antal generella och specifika frågor till nämnderna. I vissa fall kompletteras dessa med fördjupade granskningar. De specifika frågorna fastställs vid revisionsmöte innan frågorna sänds till de inbjudna. Även tjänstemän i ledande befattning kan bjudas in till

revisorernas möten för att informera om förhållanden av intresse för revisionen. För 2018 planeras tjänstemän bjudas in för att informera om verksamheterna, bl a upphandlingschef, stadsbyggnadschef, fastighetschef, IT-chef och internrevisor.

Exempel på generella frågor:

- ▶ Bedömning av verksamhetens måluppfyllelse och ekonomiska resultat.
- ▶ Hur säkerställer styrelse/nämnd att verksamheternas mätning, bedömning och återrapportering av måluppfyllelse grundar sig på relevanta mått och tillförlitliga mätningar?
- ▶ Hur arbetar nämnd/styrelse med intern styrning och kontroll (inkl. riskbedömningar, åtgärdsplaner och uppföljning)? I frågan ingår även uppföljning av risk för oegentligheter såsom mutor, bestickning och bedrägeri.
- ▶ Hur säkerställer nämnden att förvaltningslagen tillämpas inom nämndens ansvarsområden.
- ▶ Hur följs privata utförare/entreprenörer upp och vilka krav på åtgärder och kvalitet ställs?
- ▶ Vilken är nämndens syn på verksamhetens kompetensförsörjning, kompetensbehov och säkerställande av kompetens?
- ▶ Hur följs avtalstroheten upp kopplat till leverantörsavtal?
- ▶ Vilken bedömning gör styrelsen/nämnden av effekter av ökat flyktingmottagande och vilka strategier finns kopplat till detta?

Nämndspecifika revisionsfrågor inför 2018

Kommunstyrelsen

- ▶ Effekter av nya kommunallagen – analys och implementering.
- ▶ Nacka bygger stad – styrning, kontroll och uppföljning, t ex tilldelning av mark, upphandling, planering, etc. Under 2016 genomfördes två förstudier avseende dels Nacka bygger stad, dels Tunnelbaneprojektet. Uppföljning av dessa förstudier görs 2018 samt fortsatt granskning av kommunstyrelsens styrning, kontroll och uppföljning.
- ▶ Ny lagstiftning GDPR.
- ▶ Korruptionsförebyggande arbete i stadsbyggnadsprocesser.
- ▶ Upphandlingskompetens kopplat till stora upphandlingar inom ramen för Nacka bygger stad.
- ▶ Tunnelbaneprojektet – uppdaterade riskanalyser, kalkyler, finansiell redovisning och intressebevakning.
- ▶ Exploateringsverksamheten – styrning, kontroll och uppföljning.
- ▶ Kommunstyrelsens styrning och kontroll kring IT.
- ▶ Strategier vad gäller flyktingmottagandet i Nacka kommun?
- ▶ Kommunstyrelsens ägarstyrning avseende bolagen.
- ▶ Kommunstyrelsen med utskott i förhållande till andra nämnder, t ex MSN, UBN, SN och ÄN? KSSUs ansvar för start-PM och MSNs roll i sammanhanget.
- ▶ Kommunstyrelsens ansvar; möjligheter och sätt att ta ansvar för personalpolitiken och kompetensförsörjningen?
- ▶ Policys och arbete för att säkerställa att det inte förekommer sexuella trakasserier.

- ▶ Fastighetsförsäljningar
- ▶ Fastighetsunderhåll
- ▶ Förvärv av bostadsrätter

Förbundsverksamheter

- ▶ Brandförsvaret och Käppalaförbundet– avtal, styrning och uppföljning.

Arbets- och företagsnämnden

- ▶ Styrning, uppföljning och kontroll vad gäller flyktigmottagandet i Nacka kommun?
- ▶ Styrning, uppföljning och kontroll vad gäller SFI-verksamheten?
- ▶ Styrning, uppföljning och kontroll vad gäller Vuxenutbildning?
- ▶ Nämndens sätt att lösa bostadsförsörjningen på längre sikt för flyktingar.
- ▶ KF har gett nämnden i uppdrag att verka för billigare bostäder för nyanlända flyktingar, vilka åtgärder vidtar nämnden?
- ▶ KF har gett nämnden i uppdrag att verka för att flyktingar snabbt ska komma i arbete. Vilka åtgärder vidtar nämnden?
- ▶ Samverkan med privata aktörer enligt reglemente för att identifiera arbeten. Hur går detta till i praktiken? Strategier, genomförande, uppföljning och resultat?
- ▶ Hur sker samverkan med försäkringskassan, Af, skola m.fl.?
- ▶ Feriearbeten; hur arbetar man med detta för ungdomar? Krav enligt reglementet?
- ▶ Uppföljning av ungdomar 16-19 år som varken bedriver studier eller arbetar.
- ▶ Kan nämnden möta behovet hos ensamkommande flyktingbarn i form av familjehem, HVB-hem och andra insatser?

Fritidsnämnden

- ▶ Fungerar verksamheterna ändamålsenligt?
- ▶ Uppföljning av hantering och kontroll av föreningsbidrag? Uppföljning utifrån den fördjupade granskning som genomförts 2017.
- ▶ Samverkansförhållande med fastighetskontoret och Utbildningsnämnden i samband med att Nacka växer.
- ▶ Hur fungerar arbetet med att balansera mellan pojkar och flickors möjligheter att utöva fritidsaktiviteter?
- ▶ Fullmäktige anger i budget 2018 att ett fokusområde för nämnden är: "Avgifter och utbud är anpassat utifrån barn och ungdomars olika förutsättningar". Hur arbetar nämnden med detta fokusområde? Hur följer man upp och utvärderar effekter av detta?

Kulturnämnden

- ▶ Uppföljning av HAMN
- ▶ Uppföljning av biblioteksverksamheten
- ▶ Hur säkerställs att i budgeten avsatta resurser fullt ut kan användas av biblioteken?
- ▶ Kontroll och underhåll av konst

- ▶ Nämndens medverkan i utbyggnaden av Nacka?

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

- ▶ Hur arbetar MSN med riskanalyser på övergripande nivå och i samband med större frågor?
- ▶ Hur genomförs den interna kontrollen med riskanalyser inom MSNs olika verksamhetsområden, planenheten, bygglovenheten och miljöenheten?
- ▶ Fungerar delegationsordningen ändamålsenligt?
- ▶ Hur säkerställs att beslut som fattas på delegation fattas regelrätt? Kontroll tillräcklig? Stickprov?
- ▶ Hur fungerar samverkan med andra nämnder, bl a Natur- och trafiknämnden?
- ▶ Löpande uppföljning av nyttjandet av konsulter och utvärdering av deras arbete.
- ▶ Är det tydligt vad nämnden respektive tjänstemännen gör? Sker en förskjutning från nämnd till tjänstemän och finns en medvetenhet och bedömning av effekter av detta?
- ▶ Kvalitetspåverkan av att stadsbyggnadsarbetet behöver gå snabbare samtidigt som det är brist på personal? Hur säkerställs fortsatt god kvalitet från nämndens sida?
- ▶ Hur påverkar bristen på kompetens inom bygglovsenheten/tillsynsenheten rättssäkerheten och verksamhetens kvalitet.

Natur- och trafiknämnden

- ▶ Hur fungerar samverkan med andra nämnder, bl a MSN?
- ▶ Analyser av behov inför den planerade befolkningstillväxten?
- ▶ Hur jobbar man med prioriteringar i budgeten? Infartsparkeringar, cykelvägar, hur trafiken löper under utbyggnadsperioden av Nacka och hur skyltas det när man måste göra omläggningar?
- ▶ Hur görs bedömningar av ökade driftskostnader i samband med nya tunnlar, kajer etc?
- ▶ Hur ser process ut för att styra och följa upp entreprenörer som på uppdrag av kommunen sköter kommunal verksamhet i t.ex. reservaten?
- ▶ Hur samarbetar nämnden angående barns fritid med övriga nämnder(lekplatser(allmän plats samt skolor/förskolor), Velamsund Nyckelviken, fritidsområden i skog och mark)
- ▶ Hur arbetar nämnden för att kvalitetssäkra budgetar för investeringar?
- ▶ Nämndens ansvarsområden har ändrats under den senaste 10 årsperioden. Hur jobbar nämnden så att inga frågor hamnar mellan stolarna? T ex att väghållning samplaneras med VA anläggning/underhåll.
- ▶ Dagvattenplanen - hur följs den upp?
- ▶ Renhållningsordningen och avfallsplan – hur följs detta upp?
- ▶ Parkeringsstrategin? Hur följer ni upp att nya områden har en rimlig strategi så att gäster, hemtjänst, varubilar, etc kan korttidsparkera och att inte boende tar upp vägutrymmet?

- ▶ På vilket sätt förankrar nämnden trafikåtgärder i lokalsamhället: ex omgörningen av vägen Saltsjöbaden-Fisksätra?

Socialnämnden

- ▶ Styrning, kontroll och uppföljning av LSS-verksamheterna?
- ▶ Samverkan med andra aktörer exempelvis försäkringskassa, arbetsförmedling, polisen, m fl.
- ▶ Hur bedömer nämnden riskläget i sin verksamhet kopplat till ökade behov av nämndens verksamhet? (ökad droganvändning, ökad psykisk ohälsa osv)
- ▶ Hur fortlöper arbetet med att ta fram ett ledningssystem för kvalitet?
- ▶ Hur bedrivs verksamhet utifrån lotterilagen, alkohollagen, lagen om anordnande av visst automatspel, tobakslagen och lag om handel med vissa läkemedel? Riskanalys för korruption inom dessa områden, t.ex. alkoholtillstånd och rutiner kopplat till detta?
- ▶ Placeringar i boenden. Styrning, uppföljning, kontroll. Verksamhet och ekonomi?
- ▶ Uppföljning av avtal med utförare? Vilka riktlinjer finns och vilken uppföljning och kontroll sker? Vad styrs i avtalen?
- ▶ Kommunens sätt att hantera medborgare som kommer tillbaka från behandling i landstingets regi till kommunens regi? Beredskap och kompetensbehov?
- ▶ Vilka riskanalyser finns kopplat till det fortsatta införandet av systemet Pulsen Combine (ekonomiska och verksamhetsmässiga) och hur fortlöper implementeringen?

Äldrenämnden

- ▶ Styrning, kontroll och uppföljning av äldreomsorgsverksamheten.
- ▶ Styrning och kontroll vad gäller systemet Pulsen Combine.
- ▶ Läkemedelshantering vid äldreboenden. Är läkemedelshantering kvalitetsssäkrad?
- ▶ Samverkan med SLLs geriatriska enheter.
- ▶ Långsiktig planering för att klara utökade volymer på ett kostnadseffektivt sätt?
- ▶ Samverkan med KS kring investeringar i nya boenden
- ▶ Hur säkerställs ett gott arbetsklimat och boendeklimat på boenden? Vilka åtgärder vidtas för att motsvarande inte ska inträffa på boenden som inträffade på Sjöträpan?

Utbildningsnämnden

- ▶ Hur säkerställs att de riktade resurserna kommer eleverna till del och ger resultat utifrån de politiska intentionerna? (satsningar på elever med behov av stöd)
- ▶ Vidtas ändamålsenliga åtgärder för att hantera problemet med hemmasittare?
- ▶ Vilka analyser och åtgärder vidtas kopplat till skillnader i resultat mellan skolorna?
- ▶ Vilka konsekvenser får det med hög prioritering av att tillgodose förstahandsvalet av skola för eleverna?
- ▶ Hur arbetar nämnden med att leva upp till kraven på Elevhälsan enligt lag (alla elever ska ha tillgång till läkare/psykolog/kurator samt specialpedagogisk kompetens)
- ▶ Hur arbetar nämnden för att leva upp till krav i nya skollagen om att alla skolor ska ha tillgång till skolbibliotek? Hur ser den nuvarande situationen ut?

- ▶ Hur arbetar man för att öka eleverns fysiska aktiviteter?
- ▶ Hur följer nämnden upp likabehandling av alla elever?

Valnämnden

- ▶ Hur är Valnämndens arbete upplagt och organiserat över fyraårsperioden?
- ▶ Finns en strategi för att på ett tillfredsställande sätt genomföra val 2018 med den växande befolkningen? (fler valdistrikt, lokaler mm)?
- ▶ Åtgärder kopplat till brister som identifierades i valet 2014, bl a vad gäller rekrytering av valförrättare, valförrättares arbetsförhållanden, etc.
- ▶ Hur sker information om att det finns möjlighet att få stöd för personer som har svårt att själva ta sig till vallokalen och vilka möjligheter finns till hjälp?
- ▶ Hur bedöms säkerhetsriskerna och hur planerar nämnden för att hantera säkerheten i vallokalerna?

Överförmyndarnämnden

- ▶ Avstämning av Länsstyrelsens kontroller.
- ▶ Hur säkras tillgången till gode män/förvaltare till ensamkommande flyktingbarn?
- ▶ Hur arbetar nämnden med uppföljning och omprövning av gode män/förvaltare?
- ▶ Intern kontroll kopplat till årsräkningar?
- ▶ Hur arbetar nämnden med riskanalyser?
- ▶ Hur arbetar nämnden med utbildning av gode män?
- ▶ Antal med behov av god man/förvaltare som hanteras av företag och anledning till detta?

2.3 Lekmannarevision i bolagen

Revisorerna planerar att under året besöka Nacka Energi AB och Nacka vatten och avfall AB.

Exempel på frågor som är viktiga att följa upp:

- Följsamhet till ägardirektiv
- Intern kontroll
- Uppföljning av granskning av samverkan med kommunen (granskning 2017)

Fördjupningsgranskningar från tidigare år kommer att följas upp.

2.4 Fördjupande granskningsprojekt och förstudier

I det följande redovisas de granskningsinsatser som prioriterats utifrån revisorernas bedömning av risk och väsentlighet.

2.4.1 Styrning, uppföljning och kontroll av LSS-verksamheten

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda

levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan få påverka vilket stöd och vilken service de får. LSS ger rätt till tio insatser för särskilt stöd och särskilt service som människor kan behöva utöver det som de kan få genom annan lagstiftning. Insatser som regleras är bland annat personlig assistans och boende med särskild service. Av LSS 6 § framgår bland annat att verksamheten skall vara av god kvalitet samt att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande skall utvecklas och säkras. Samarbete med andra samhällsorgan framhålls och kommunen ska enligt LSS 10 § verka för att insatserna till den enskilde samordnas.

Ansvar för personlig assistans är delat mellan kommunerna och Försäkringskassan. Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom LSS. Detta innebär att nämnden ansvarar för målformulering, effektivitet och uppföljning av verksamheten men även att säkerställa att verksamhetens målgrupp får adekvat information. Inom ramen för det för det definierade ansvaret ingår att bedriva ett förebyggande arbete mot droger och psykisk ohälsa.

Om Försäkringskassan bedömer att behovet av hjälp med de grundläggande behoven inte överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka avslås ansökan. Den enskilde kan då vända sig till kommunen för att ansöka enligt LSS. Efter att Regeringen har gett Försäkringskassan direktiv gällande mer restriktiva bedömningar ökar trycket på kommunerna. 2016 hade ca 644 personer i Nacka pågående insatser enligt LSS. Personerna är mellan ca 20 och 65 år och har olika typer av funktionsnedsättningar (LSS).

Mot bakgrund av ovan och de risker revisorerna identifierat i samband med sin risk- och väsentlighetsanalys har kommunens revisorer beslutat att genomföra en granskning av kommunens verksamheter som utgår ifrån LSS.

2.4.2 Styrning, uppföljning och kontroll av äldreomsorgsverksamheten

De nationella prognoserna visar på att den äldre delen av befolkningen ökar allt mer framöver vilket ställer högre krav på att kommuner har fungerande insatser. I enlighet med Socialtjänstlagen (2001:453) ska insatser vara av god kvalitet. Vidare ska det finnas ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ledningssystemet syftar till att säkerställa kvalitet, kostnadseffektivitet och rättssäkerheten för den enskilde. Såväl socialtjänstlagen som den nationella värdegrunden markerar att äldreomsorgen ska stödja varje äldre person att leva som han/hon vill och kan. Den enskilde har rätt till självbestämmande, respekt, integritet och vård av god kvalitet.

Inom Nacka kommun finns det kundval inom särskilda boenden för äldre. Äldreomsorgen i Nacka kommun har under 2017 varit föremål för medial uppmärksamhet i samband med upptäckta missförhållanden på Seniorcenter Sjötäppan. Händelsen resulterade i både lex Sarah- och lex Maria-rapporter efter misstankar om bristande vård vilket resulterade i organisationsförändringar.

Sammantaget ställs det stora krav på att kommunen har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av sin äldreomsorg. Mot bakgrund av ovanstående och kommunrevisorernas risk- och väsentlighetsanalys avser revisorerna att genomföra en fördjupad granskning av äldreomsorgen.

2.4.3 Förebyggande korruptionsarbete kopplat till Nacka bygger stad

Nacka bygger stad innebär en kraftig expansion av kommunen. Detta innebär bl a att kommunen arbetar med olika frågor i en omfattning som inte tidigare har gjorts. Bl a berörd detta områden såsom upphandling och inköp, markanvisningar, nyttjande av konsulter, marksanering, utvecklad infrastruktur genom entreprenörer, m m.

I flera perspektiv utsätts kommunen för risker för oegentligheter. Kommunstyrelsen och berörda nämnder behöver därför arbeta förebyggande med riskanalyser, styrning och kontroller för att reducera riskerna för oegentligheter. Man behöver även arbeta med upptäckande kontroller på ett systematiskt och strukturerat sätt.

Revisorerna har beslutat att genomföra en granskning med avseende på hur kommunen arbetare förebyggande utifrån ett korruptionsperspektiv.

2.4.4 Pulsen Combine

Pulsen Combine är ett centralt it-system för de sociala verksamheterna. Revisionen har tidigare genomfört granskningar avseende framförallt upphandling och styrning av projektet att implementera systemet.

Revisionen har för 2018 beslutat att genomföra en granskning på användarnivå. Bl a granskas hur arbetsledningen säkerställer att personer som skall arbeta med systemet som personal i kommunen eller anordnare/brukare får tillräcklig utbildning/vägledning i systemet. Vidare granskas hur rättssäkerhet och effektivitet säkerställs.

En enkät görs till ett urval av hemtjänstföretag där uppföljning sker av hur införandet av Pulsen upplevs ur administrativ synpunkt och verksamhetssynpunkt. Några företag som var leverantörer tidigare men inte längre är det följs också upp.

En viktig fråga för granskning är också om det går att ta ut ändamålsenliga rapporter och statistik ur systemet för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheterna. Indikationer finns om att detta inte fungerar på ett tillräckligt sätt. I granskningen ingår att bedöma ändamålsenligheten i rapportgenerering samt om statistik och underlag för styrning och uppföljning hanteras med tillräcklig intern kontroll.

Ytterligare en fråga som behandlas i granskningen är vilket utbyte kommunen har av Pulsen Combine och hur ser framtidsplanerna ut?

Uppföljning av tidigare granskningar av Pulsen Combine ingår också i granskningen.

2.4.5 Uppföljning av tidigare granskningar

Följande granskningar som genomförts år 2016 följs upp.

- Flyktingmottagning
- Kompetensförsörjning
- ÄTA

2.5 Andra områden där revisorerna överväger att genomföra granskning

2.5.1 IT-områden/frågeställningar inom IT

Inom området informationssäkerhet och IT finns en mängd väsentliga områden där styrning, uppföljning och intern kontroll är väsentliga från kommunstyrelsens, nämndernas och bolagens sida. Områdena är bl a:

- ▶ Anpassning till GDPR
- ▶ Styrning av IT-leverantörer
- ▶ Skydd mot cyberattacker
- ▶ IT-strategi för val av system, drift och underhåll
- ▶ Organisering av tekniska och supportresurser samt styrningsstruktur
- ▶ Kompetensförsörjning
- ▶ Budgetering
- ▶ Upphandlingsprocessen vid nya system
- ▶ Informationssäkerhetshantering

2.5.2 Arbets- och företagsnämnden

En fördjupad granskning övervägs att genomföras avseende styrning, uppföljning av vuxenutbildning samt SFI och samhällsorientering.

2.5.3 Granskning av konsultanvändning

Kommunen köper årligen konsulter för väsentliga belopp. Revisorerna överväger att göra en granskning av styrning och intern kontroll kopplat till köp av konsulter. Granskningen baseras på en registeranalys av kommunens leverantörsreskontra/huvudbok.

Revisionsfrågor:

- ▶ Hur säkerställs kontinuiteten i de ärenden/projekt som hanteras av konsulter?
- ▶ Finns en tydlig strategi för köp av konsulter för kommunens verksamheter?
- ▶ Görs riskanalyser i förhållande till beslut om anlåtande av konsulter? Sker avvägning mellan konsultinsatser av tidsbegränsad karaktär och behov av kontinuitet i kommunens verksamhet? Hur dokumentets i så fall detta?
- ▶ Vilka verksamheter är främst beroende av konsulter (bemanningföretag respektive övriga konsulttjänster)? Är nyttjandet av konsulter förenlig med den långsiktiga strategin och vidtas åtgärder för att säkerställa en relevant nivå på nyttjandet av konsulter?
- ▶ Vilken omfattning budgeteras för köp av konsulter och vilket utfall är det?
- ▶ Finns en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att konsulter upphandlas i enlighet med Lagen om offentlig upphandling?

2.6 Redovisningsrevision

Intern kontroll

Revisorernas kunskap och kontinuerliga uppdatering av hur den interna kontrollen fungerar i en organisation och nivån på densamma är en av hörnstenarna vid genomförande av revi-

sionsuppdrag. Granskningen syftar till att bedöma om organisationen är ändamålsenlig och fungerar tillfredsställande.

Revisionens mål är att verka för korrekt redovisning, god ordning, tillfredsställande säkerhet och hög effektivitet i kommunens verksamhet.

Varje nämnd/styrelse är enligt kommunallagen skyldig att tillse att en tillräcklig styrning och kontroll finns och att verksamheten systematiskt följs upp och utvärderas. Nämnderna har således ansvar för att finna former för en god kontroll och säkra ändamålsenliga rutiner för både huvud- och stödprocesser inom kommunens verksamhet. För varje ansvarsområde alternativt process/ rutin bör det finnas klarlagt vilka krav och uppföljning som gäller för intern kontroll samt vilka kontrollmål som finns inbyggt i rutinerna.

Inom ramen för granskningen av korrekt redovisning ingår att granska och utvärdera kommunens rutiner och interna kontroll kopplat till redovisningsprocesser.

Granskningen har fortsatt tyngdpunkt på pensionsredovisning och exploateringsredovisning innefattande granskning av rutiner och intern kontroll inom detta område. Granskningen omfattar i övrigt främst kommunens övergripande styrning och uppföljning av intern kontroll och rutiner för hantering av löner, leverantörsfakturor, kundfakturor, materiella anläggningstillgångar, momsredovisning, bokslutsprocess, kommunalrådets omkostnadskonton, ledningsnära frågor som representation etc, attester, redovisning av sociala avgifter, källskatt etc. I granskningen ingår också test av att rutinerna och den interna kontrollen fungerar. Särskild uppmärksamhet kommer att riktas på att den så kallade tvåhandsprincipen tillämpas.

Granskning av delårsrapporten

Granskningen innebär en översiktlig granskning av delårsbokslutet. Syftet är att bedöma om delårsbokslutet håller en tillfredsställande kvalitet och om det är upprättat i enlighet med god redovisningssed. Granskningen innefattar också en bedömning av mål och måloppfyllelse. Syftet är också att på ett tidigt stadium identifiera eventuella väsentliga revisionsnoteringar inför årsbokslutet. Revisorerna ska lämna ett uttalande till fullmäktige som underlag för fullmäktiges behandling av delårsbokslutet.

Sedan 2014 finns en särskild rekommendation från Rådet för kommunal redovisning som reglerar minimikraven i en kommuns delårsrapport. Granskningen omfattar en genomgång av att Nacka kommuns delårsrapport uppfyller kraven i rekommendationen.

Granskning av kommunens bokslut, koncernbokslut och årsredovisning

Granskning genomförs av dels årsredovisningen med förvaltningsberättelse, verksamhetsredovisning, balans- och resultaträkningar, finansieringsanalys, dels koncernredovisning med däri ingående verksamhetsredovisning, balans- och resultaträkningar, finansieringsanalys samt noter. Ställning tas till relevansen i boksluten. I granskningen av årsbokslutet vägs de överväganden och bedömningar in som gjorts vid den löpande granskningen och granskningen av delårsrapporten. Kommunens metoder för framtagande av årsbokslut bedöms och hur anvisningar tillämpats.

Under 2018 avser vi att lägga särskild vikt vid hur bokslutsprocessen utformas och genomförs, eftersom vi noterat brister i processen tidigare år.

2.7 Ansvarsprövningen

Vid ansvarsprövningen ska revisorerna enligt god revisionssed beakta:

- ◆ Bristande måluppfyllelse, ohörsamhet till mål och riktlinjer fastställda av fullmäktige eller i föreskrifter
- ◆ Bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll
- ◆ Förtroendeskada eller annan immateriell skada
- ◆ Ekonomisk skada
- ◆ Obehörigt beslutsfattande
- ◆ Icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning
- ◆ Otillräcklig beredning av ärenden
- ◆ Ej rättvisande redovisning

3 Revisorernas särskilda granskning

3.1 Särskild granskning av styrelse och nämnder

För att leva upp till kraven på granskning av all verksamhet utför de förtroendevalda revisorerna - utöver den granskning som utförs av sakkunnigt biträde- fortlöpande riktad granskning av det som sker i kommunstyrelsen, dess utskott samt nämnderna. Detsamma gäller de kommunala bolagen i rollen som lekmannarevisorer.

Revisorerna har sinsemellan fördelat ansvaret för särskild bevakning enligt följande.

Verksamhet	Ansvarig
Arbets- och företagsnämnden	Yvonne Wessman
Fritidsnämnden	Stefan Herczfeld
Kommunstyrelsen	Samtliga
Kommunstyrelsens arbetsutskott	Birgitta Westman Henrik Sundström
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott	Yvonne Wessman Ingegerd Thorngren
Kommunstyrelsens verksamhetsutskott	Lars Berglund Kerstin Malmström
Kulturnämnden	Kerstin Malmström
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Dan Johansson
Natur- och trafiknämnden	Ingegerd Thorngren
Socialnämnden	Birgitta Westman
Utbildningsnämnden	Lars Berglund
Valnämnden	Dan Johansson
Äldrenämnden	Stefan Herczfeld
Överförmyndarnämnden	Henrik Sundström

I den löpande bevakningen ingår att:

- ◆ följa och informera sig om kommunens verksamheter, i synnerhet verksamheten inom bevakningsområdet samt att övergripande rapportera om väsentliga iakttagelser från nämnder/protokollsläsning,
- ◆ ge uppslag till fördjupade granskningar,
- ◆ ge signaler om vad som kan lyftas fram som angelägna revisionskommentarer i delårsrapport och bokslutsgranskning,

- ◆ ge uppslag till nämnd- och verksamhetsträffar.

4 Kompetensutveckling och nätverk

Med den snabba utvecklingstakt som råder i kommunal verksamhet och inom revisionen behöver de förtroendevalda revisorerna löpande utveckla sin kompetens. Detta sker genom deltagande i nätverk, regionalt och nationellt, i seminarier och konferenser samt genom riktade utbildningsinsatser och studiebesök. Revisionen får löpande inbjudningar till diverse seminarier och konferenser. Prioritering av dessa sker vid revisionens möten.

Det sakkunniga biträdet orienterar revisorerna löpande om nyheter och förändringar som, utifrån ett revisionsperspektiv, kan vara aktuella för Nacka kommun.

5 Kommunikation

Granskningen sker så långt möjligt i samarbete med dem som granskningen berör innan den formella kommunikationen och rapporteringen sker till ansvarig styrelse eller nämnd. Berörd nämnd/förvaltning ges tillfälle till faktagranskning innan rapport slutligt fastställs. För att få information om verksamheten tas initiativ till gemensamma möten mellan revisorerna och kommunstyrelsen/presidiet samt med nämnd/förvaltning.

Revisionsrapporterna hålls korta med fokus på väsentliga iakttagelser och förslag till förbättringsområden. Viss rapportering sker genom powerpointbilder. Ett Info-blad med en sammanfattning på en sida tas fram för varje rapport.

Revisionens iakttagelser kommuniceras via revisionsberättelse och verksamhetsberättelse till kommunfullmäktige samt revisionsrapporter jämte revisionskrivelser till berörda nämnder/styrelser. Revisionskrivelserna är revisorernas formella sätt att delge nämnder och styrelser vilka bedömningar revisorerna gör utifrån utförda granskningar eller andra aktiviteter. I skrivelserna tas vanligtvis upp både förbättringsförslag och markeringar av brister som bör åtgärdas. Nämnder/styrelser förutsätts återkomma till revisorerna med svar på det som tas upp i revisionskrivelserna och underliggande granskning. Revisionen förmedlar även iakttagelser muntligt, t ex vid möten med presidier.

Kommunikation med kommunfullmäktige sker via dess presidium 2-3 gånger per år, där bland annat revisionens inriktning och revisionsprojekt stäms av samt revisionsberättelsen överlämnas. Revisionens rapporter och i förekommande fall revisionskrivelser översänds löpande till kommunfullmäktige. Revisorerna har en stående punkt på kommunfullmäktiges föredragningslista för anmälan av revisionskrivelser och rapporter mm. Revisionens förslag till budget överlämnas till fullmäktiges presidium för vidare beredning.

6 Kansliservice

I den administrativa servicen som tillhandahålls av sakkunnigt biträde ingår medverkan i sammanträden, för- och efterarbete, arkivering med gallringsplan och övriga administrativa göromål samt möten med fullmäktiges presidium och styrelse/nämnder samt viss rådgivning.